

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра загальновійськових дисциплін

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Основи військового лідерства»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Затверджено на засіданні

Вченої ради

протокол № 13 від 27 червня 2024 р.

Вектор

Анатолій Гетьман

Харків 2024

Програма навчальної дисципліни «Основи військового лідерства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 23 с.

Розробник:

Мороховський Микола Леонідович, доцент
кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 11 червня 2024 р.)

Начальник кафедри – Корольов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент

Зміст

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни	8
3. Зміст програми навчальної дисципліни	8
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	10
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	10
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	10
4.3. Освітні технології та методи навчання	11
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	12
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	15
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	18
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	21
Додаток 3. Матриця зав'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни	23

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – досягнення базового рівня розуміння курсантами принципів військового лідерства, ціннісних основ, етосу, властивостей характеру та проявів поведінкових здатностей військових лідерів у змодельованих навчальних (службових) ситуаційних завданнях (кейсах).

Завдання - під час вивчення дисципліни сформувати у курсантів:

цінності етосу Воїна, кодексів честі та військового лідерства: «Честь», «Відвага», «Відданість», «Братерство»;

культуру мислення та світоглядні установки (mindset) щодо розуміння взаємної поваги і довіри, обов'язку, дисциплінованості і відповідальності військового лідера;

властивості характеру і професійно-значущі якості, необхідні для нешаблонного мислення та прийняття рішень у непередбачуваних (кризових, критичних) ситуаціях служби, повсякденної і бойової діяльності;

професійно важливі і морально-психічні якості сучасного військового керівника – компетентного, мобільного в умовах постійних змін у розвитку способів збройної боротьби;

спроможність самореалізації і самоактуалізації майбутнього офіцера як суб'єкта навчальної та квазіпрофесійної діяльності у процесі підготовки при вирішенні змодельованих навчальних і військово-професійних завдань.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: обов'язкова.

1.3. Пререквізити: «Історія держави і права України», «Філософія», «Українська мова професійного спрямування», «Професійна відповідальність правоохоронця», «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)», «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)», «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)».

1.4. Кореквізити: «Історія війн та воєнного мистецтва», «Правові засади забезпечення гендерної рівності в оборонній сфері».

1.5. Постреквізити: «Основи військового управління (у тому числі за процедурами Troop Leading Process)», «Основи військового законодавства та міжнародне гуманітарне право», «Загальна тактика», «Лідерство у військовій сфері», «Міжнародне гуманітарне право», «Управління повсякденною діяльністю підрозділів», «Кримінальна відповідальність за воєнні злочини», «Запобігання військовим кримінальним правопорушенням», «Управління діями підрозділів Національної гвардії України в службово-бойовій діяльності», «Управління діями підрозділів Національної гвардії України в спеціальних операціях».

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК1. Розуміти сутність професійної діяльності офіцера.

ПК2. Знати поняття і категорії лідерства.

ПК3. Розуміти спільні ознаки та відмінності між управлінням та лідерством.

ПК4. Розуміти рівні військового лідерства та їх прояви у діяльності офіцера.

ПК5. Розуміти сутність місії і мети військового лідерства.

ПК6. Розуміти принципи лідерства за Джоном Максвелом і Джоко Віллінком.

ПК7. Розуміти сутність посадового і дійсного авторитету офіцера як військового лідера.

ПК8. Знати та виявляти цінності і чесноти військового лідера.

ПК9. Розуміти ментальні, фізичні і емоційно-вольові властивості характеру військового лідера, сутність професійно-значущих якостей та їх прояви у військовому лідерстві.

ПК10. Розуміти сутність концепції «Квадрат Наполеона».

ПК11. Розуміти ключові поняття та структуру етосу Воїна: «Дух», «Шлях», «Сила».

ПК12. Знати кодекс козацької честі, офіцерів УНР, УПА, сучасного офіцера ЗС України.

ПК13. Вміти застосовувати формулу видатного командування: поєднання управління та лідерства під час практичного вирішення ситуаційних завдань.

ПК14. Бути здатним створювати моделі (зразки) військового лідерства.

ПК15. Вміти визначати цінності і чесноти військового лідера.

ПК16. Вміти вирішувати ситуаційні завдання щодо прояву балансу розуму і волі офіцера на основі прикладів нешаблонного мислення військових лідерів з мілітарної історії та сучасної російсько-української війни.

ПК17. Бути здатним аналізувати, синтезувати і трансформувати етоси Воїнів Збройних Сил України.

ПК18. Усвідомлювати очікувані результати та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного окремого військовослужбовця та підрозділу.

ПК19. Вміти підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.

ПК20. Бути здатним створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі, підтримувати взаємоповагу у колективі.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Усвідомлювати статус «Офіцера» як професії.

РН НД 1.2. Застосовувати в управлінській діяльності якості лідерства.

РН НД 1.3. Розрізняти рівні військового лідерства та їх значення.

РН НД 1.4. Розуміти мету та місію військового лідерства.

РН НД 1.5. Дотримуватись принципів військового лідерства.

РН НД 1.6. Вміти створити та підтримувати авторитет Лідера.

РН НД 1.7. Досягати очікуваних результатів та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного військовослужбовця та підрозділу.

РН НД 2.1. Усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей військового лідерства.

РН НД 2.2. Підтримувати довіру та взаємоповагу у колективі.

РН НД 2.3. Розуміти сутність відповідальності військового лідера.

РН НД 2.4. Знати чесноти військового лідера.

РН НД 2.5. Створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі.

РН НД 3.1. Виявляти розуміння характеру військового лідера.

РН НД 3.2. Демонструвати знання сутності професійно-значущих якостей військового лідера.

РН НД 4.1. Характеризувати сутність концепції «Квадрат Наполеона».

РН НД 4.2. Розуміння необхідності нешаблонного мислення військового лідера.

РН НД 5.1. Аналізувати поняття та структуру етосу Воїна.

РН НД 5.2. Демонструвати розуміння різнотипності етосів Воїна в ЗС України.

РН НД 5.3. Дотримуватися кодексу честі національного військового лідера.

РН НД 5.4. Підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни та результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль № 1. Управління та лідерство.

Модуль № 2. Цінності військового лідера.

Модуль № 3. Характер військового лідера.

Модуль № 4. Основи мислення військового лідера.

Модуль № 5. Етос Воїна.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Найменування показників	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС – 2,0 Кількість модулів – 5 Загальна кількість годин – 60 Тижневих годин: аудиторних – 2-4, самостійної роботи курсанта – 1-2	Рівень освіти – перший (бакалаврський) Галузь знань – 26 «Цивільна безпека» Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»	Модуль 1. Групові заняття: 14 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 2 Модуль 2. Групові заняття: 12 Самостійна робота: 1 Модуль 3. Групові заняття: 6 Самостійна робота: 1 Модуль 4. Групові заняття: 6 Самостійна робота: 1 Модуль 5. Групові заняття: 6 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 1 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань: диференційований залік (2 год.)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Управління та лідерство

Офіцер як професія. Хто такий офіцер. Сутність професійної діяльності офіцера.

Управління та Лідерство. Визначення понять: що таке управління і що таке лідерство. Спільне та відмінності між управлінням та лідерством. Формула видатного командування: поєднання управління та лідерства.

Рівні військового лідерства. Безпосередній і особистісний рівні військового лідерства. Організаційний і стратегічний рівні військового лідерства.

Місія та Мета військового лідера. Місія військового лідера. Мета військового лідерства.

Принципи і модель військового лідерства. Принципи лідерства за Джоном Максвелом. Принципи військового лідерства за Джоко Віллінком. Створення моделі військового лідерства.

Авторитет військового лідера. Посадовий авторитет офіцера. Дійсний авторитет військового офіцера.

Модуль 2. Цінності військового лідера

Чесність, Відвага, Відданість, Братерство (цінності військового лідера). Сутність цінності «Чесність». Сутність цінності «Відвага». Сутність цінності «Відданість». Сутність цінності «Братерство».

Довіра та Повага у військовому лідерстві. Сутність довіри військового лідера. Сутність поваги військового лідера.

Обов'язок, Дисципліна, Відповідальність військового лідера. Обов'язок військового лідера. Дисципліна військового лідера. Відповідальність військового лідера.

Чесноти військового лідера. Визначення поняття чесноти військового лідера. Результати дослідження чеснот військового лідера (Центр лідерства Українського Католицького Університету).

Модуль 3. Характер військового лідера

Складові характеру військового лідера. Ментальні властивості. Фізичні властивості. Емоційно-вольові властивості.

Професійно-значущі якості військового лідера. Сутність професійно-значущих якостей військового лідера. Приклади прояву професійно-значущих якостей військового лідера.

Модуль 4. Основи мислення військового лідера

Баланс розуму і волі військового лідера. Концепція «Квадрат Наполеона».
Ситуаційні завдання прояву балансу розуму і волі військового лідера.

Приклади нешаблонного мислення військових лідерів. Приклади нешаблонного мислення військових лідерів з мілітарної історії. Приклади нешаблонного мислення військових лідерів сучасної російсько-української війни.

Модуль 5. Етос Воїна

Поняття та структура етосу Воїна. Ключові поняття етосу Воїна: «Дух», «Шлях», «Сила». Структура етосу Воїна.

Порівняння етосів Воїнів Збройних Сил України. Етос сержанта. Етос Сил територіальної оборони. Етос морської піхоти.

Кодекс честі національних військових лідерів. Кодекс козацької честі. Кодекс честі офіцерів Української Народної Республіки. Кодекс честі офіцерів Української Повстанської Армії. Кодекс честі сучасного офіцера Збройних Сил України.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:

форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи;

види навчальних занять: групові заняття, практичні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота курсанта є основним способом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Зміст самостійної роботи курсанта над навчальною дисципліною визначається програмою, методичними матеріалами, завданнями та настановами викладача. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених програмою навчальної

дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи курсантів тощо.

Мета самостійної роботи – засвоєння основ професійної діяльності офіцера та набуття вміння вирішувати ситуаційні завдання щодо прояву балансу розуму і волі офіцера на основі прикладів нешаблонного мислення.

Самостійна робота має сприяти: закріпленню та поглибленому вивченню питань, що розглядалися на заняттях; закріпленню набутих умінь і навичок; розвитку дослідницьких здібностей, необхідних для застосовування на практиці знань, отриманих в ході вивчення дисципліни; вихованню у курсанта цілеспрямованості, дисциплінованості, відповідальності та вольових якостей.

Самостійна робота курсанта може здійснюватися у таких формах: опанування рекомендованої, нової навчальної та наукової літератури; аналіз тематичних документальних джерел; робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами; підготовка до практичних та групових занять; самотестування; підготовка індивідуальних робіт; перегляд відеокейсів; підготовка до підсумкового контролю.

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри загальновійськових дисциплін.

4.3. Освітні технології та методи навчання:

1. Освітні технології:

ігрові технології (застосовуються в процесі організації та проведення ділових ігор на групових та практичних заняттях);

інтерактивні технології (ґрунтуються на концептуальній ідеї співробітництва, взаємонавчання; використовуються в процесі опрацювання дискусійних питань);

технологія блочно-консультативного навчання (спрямована на збільшення обсягів засвоєння навчального матеріалу, формування цілісних

знань, розвиток системного мислення й самостійної пошукової активності та передбачає: виклад матеріалу логічно завершеними блоками; систематичне надання консультацій; наявність переліку предметних компетентностей);

технологія навчання як дослідження (грунтується на здійсненні курсантами досліджень; застосовується при доповідях на практичних та групових заняттях);

технологія формування творчої особистості (базується на насиченні навчального процесу різноманітними творчими завданнями, які виконуються під час як аудиторних, так і поза аудиторних занять).

2. Методи навчання: пояснювально-ілюстраційний, репродуктивний, логічний, проблемний, дослідницький, евристичний, метод Сократа, дискусія, «мозковий штурм», ситуаційний аналіз, тренування тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань курсантів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних/групових заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, участь у розробці кейсу. У ході практичного (групового) заняття курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 0,5; 0,75; 1);

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі виконання тестового завдання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта у вивченні поточного матеріалу.

Впродовж семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань курсантів з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до складання диференційованого заліку, становить 25 балів.

Максимальна кількість балів, яку курсант може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

*Розподіл балів між формами організації освітнього процесу
і видами контрольних заходів навчальної дисципліни
«Основи військового лідерства» при підсумковому контролі
у формі диференційованого заліку:*

Поточний контроль										Індивідуальна робота курсантів	Підсумковий контроль (диференційований залік)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль № 4		Модуль № 5				
Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання	Практичне (групове) заняття	Тестове завдання			
max 9	max 0.8	max 6	max 0.8	max 3	max 0.8	max 3	max 0.8	max 5	max 0.8	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на груповому (практичному) занятті	Max 1	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,75	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи курсантів: Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважна більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не

		містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Тестове завдання	Max 0,8	90-100 % правильних відповідей
	0,6-0,7	70-89 % правильних відповідей
	0,4-0,5	50-69 % правильних відповідей
	0,2-0,3	30-49 % правильних відповідей
	0,1	10-29 % правильних відповідей
	Min 0	До 9 % правильних відповідей
Диференційований залік Зараховано	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на заліку за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для

		усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на запитання.
Не зараховано	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Доктрина військового лідерства у Збройних Силах України. ОП 1-296 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 22.01.2024 р. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%E2%84%962-.pdf>

2. Доктрина з вивчення та впровадження досвіду у Збройних Силах України. ВКП 7-00(01).01 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 30.06.2020 р. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/>

3. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Силах України. ВКП 7-00(03).01 : затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України від 01.12.2020 р. URL: https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2020/12/Doktryna_rozvytku_viyskovoho_liderstva_v_Zbroynykh_sylakh_Ukrainy_compressed.pdf

4. Про затвердження Інструкції з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України : Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 29.04.2017 р. № 153. URL: <https://dovidnykmpz.info/psycho/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-6/>

5. Про затвердження Інструкції з оцінювання рівня авторитету і лідерства командирів (начальників) у Збройних Силах України : Наказ Генерального

штабу Збройних Сил України від 05.07.2018 р. № 249. URL: <https://dovidnykmpz.info/zagalni/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-12/>

Література

Основна література

1. Вести. Боротися. Перемагати. Етос морської піхоти України / за ред. А. Зелінського. Київ : Український кризовий медіацентр за сприяння посольства США в Україні та ГО «Дух Америки», 2017. 133 с.
2. Віллінк Д. Дисципліна – це свобода. Київ : Книголав, 2022. 256 с.
3. Віллінк Д. Стратегія і тактика лідерства / пер. з англ. Л. Пилаєва. Київ : Book Chef, 2021. 368 с.
4. Віллінк Д., Бебін Л. Абсолютна відповідальність. Уроки лідерства від морських котиків. Київ : Книголав, 2020. 400 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Jocko_Willink/Absoliutna_vidpovidalnist_Uroky_liders_tva_vid_morskykh_kotyktiv/
5. Грейтенс Е. Стійкість: тяжко виборена мудрість для ліпшого життя / пер. з англ. О. Тільна. Харків : Ранок, 2021. 432 с.
6. Зелінський А. Анатомія Воїна: Дух, Шлях, Сила. Київ : Коло життя, 2023. 215 с.
7. Зелінський А. Семенові зорі. Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. 488 с.
8. Макрейвен В. Застеляйте ліжко / пер. з англ. Т. Заволоко. Київ : КМ-БУКС, 2020. 128 с.
9. Макрейвен В. Код героя. Уроки гарно прожитого життя. Київ : КМ-БУКС, 2022. 168 с.
10. Макрейвен В. Морські історії. Моє життя у спецопераціях. Київ : КМ-БУКС, 2020. 408 с.
11. Прессфілд С. Вогняні брами: героїчний епос про битву під Тернопілами. Київ : Наш формат, 2023. 432 с.

Додаткова література

1. Army Leadership and The Profession. ADP 6-22. July, 2019. URL: https://irp.fas.org/doddir/army/adp6_22.pdf
2. Army Leader Transitions Handbook, 2023. URL: <https://www.armycounselingonline.com/army-leader-transitions-handbook/>
3. Leader Development. FM 6-22. November, 2022. URL: https://www.milsci.ucsb.edu/sites/secure.lsit.ucsb.edu.mili.d7/files/sitefiles/fm6_22.pdf
4. Mission Command. Command and Control of Army Forces. ADP 6-0. July, 2019. URL: https://irp.fas.org/doddir/army/adp6_0.pdf

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України - <https://www.mil.gov.ua/>
2. Військові публікації - <https://sprotyvg7.com.ua/vijskovi-publikacii>
3. Довідник з морально-психологічного забезпечення - <https://dovidnykmpz.info/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри загальновійськових дисциплін Військово-юридичного інституту. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedry-viiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕІК

Електронний курс на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів 262 ПД «Основи військового лідерства». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1266>

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПК 13. Вміти застосовувати формулу видатного командування: поєднання управління та лідерства під час практичного вирішення ситуаційних завдань. ПК 15. Вміти визначати цінності і чесноти військового лідера.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПК 2. Знати поняття і категорії лідерства. ПК 3. Розуміти спільні ознаки та відмінності між управлінням та лідерством. ПК 4. Розуміти рівні військового лідерства та їх прояви у діяльності офіцера. ПК 5. Розуміти сутність місії і мети військового лідерства.
ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПК 7. Розуміти сутність посадового і дійсного авторитету офіцера як військового лідера. ПК 11. Розуміти ключові поняття та структуру етосу Воїна: «Дух», «Шлях», «Сила».
ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПК 20. Бути здатним створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі, підтримувати взаємоповагу у колективі.
ЗК 8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПК 16. Вміти вирішувати ситуаційні завдання щодо прояву балансу розуму і волі офіцера на основі прикладів нешаблонного мислення військових лідерів з мілітарної історії та сучасної російсько-української війни.
ЗК 9. Здатність працювати в команді.	ПК 9. Розуміти ментальні, фізичні і емоційно-вольові властивості характеру військового лідера, сутність професійно-значущих якостей та їх прояви у військовому лідерстві.
ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПК 12. Знати кодекс козацької честі, офіцерів УНР, УПА, сучасного офіцера ЗС України.
ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів	ПК 1. Розуміти сутність професійної діяльності офіцера. ПК 8. Знати та виявляти цінності і чесноти

недоборочесності.	військового лідера.
ЗК 1.1. Здатність удосконалювати свій професійний рівень та набувати нові знання.	ПК 6. Розуміти принципи лідерства за Джоном Максвелом і Джоко Віллінком. ПК 10. Розуміти сутність концепції «Квадрат Наполеона».
ЗК 1.3. Здатність бути лідером, стимулювати на досягнення спільної мети, брати на себе відповідальність.	ПК 18. Усвідомлювати очікувані результати та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного окремого військовослужбовця та підрозділу. ПК 19. Вміти підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.
ЗК 1.5. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.	ПК 14. Бути здатним створювати моделі (зразки) військового лідерства. ПК 17. Бути здатним аналізувати, синтезувати і трансформувати етоси Воїнів Збройних Сил України.
СК – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.	ПК 3. Розуміти спільні ознаки та відмінності між управлінням та лідерством. ПК 4. Розуміти рівні військового лідерства та їх прояви у діяльності офіцера. ПК 7. Розуміти сутність посадового і дійсного авторитету офіцера як військового лідера.
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.	ПК 1. Розуміти сутність професійної діяльності офіцера. ПК 2. Знати поняття і категорії лідерства. ПК 6. Розуміти принципи лідерства за Джоном Максвелом і Джоко Віллінком. ПК 10. Розуміти сутність концепції «Квадрат Наполеона». ПК 11. Розуміти ключові поняття та структуру етосу Воїна: «Дух», «Шлях», «Сила». ПК 12. Знати кодекс козацької честі, офіцерів УНР, УПА, сучасного офіцера ЗС України.
СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	ПК 14. Бути здатним створювати моделі (зразки) військового лідерства.
СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.	ПК 13. Вміти застосовувати формулу видатного командування: поєднання управління та лідерства під час практичного вирішення ситуаційних завдань.
СК – фахові компетентності за спеціалізацією (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	

<p>СК 1.3. Здатність до перенесення диференційованих фізичних навантажень; експлуатації й обслуговування техніки; прийняття рішень в ході повсякденної службової діяльності, під час мобілізації, воєнного/надзвичайного стану та в умовах ведення бойових дій.</p>	<p>ПК 16. Вміти вирішувати ситуаційні завдання щодо прояву балансу розуму і волі офіцера на основі прикладів нешаблонного мислення військових лідерів з мілітарної історії та сучасної російсько-української війни.</p>
<p>СК(НГ) – фахові компетентності для спеціалізації 262.02 «Правоохоронна діяльність військових частин і підрозділів Національної гвардії України» (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>СК(НГ)6. Здатність здійснювати морально-психологічне забезпечення діяльності військового підрозділу та здатність витримувати тривалі різнопланові фізичні навантаження.</p>	<p>ПК 18. Усвідомлювати очікувані результати та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного окремого військовослужбовця та підрозділу.</p> <p>ПК 19. Вміти підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.</p> <p>ПК 20. Бути здатним створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі, підтримувати взаємоповагу у колективі.</p>
<p>ВПК – військово-професійні компетентності</p>	
<p>ВПК 4. Здатність аналізувати і усвідомлювати місію; вести за собою особовий склад до її виконання, демонструючи цінності, властивості характеру і мислення на основі прикладів етосу Воїна та видатного військового лідерства.</p>	<p>ПК 5. Розуміти сутність місії і мети військового лідерства.</p> <p>ПК 8. Знати та виявляти цінності і чесноти військового лідера.</p> <p>ПК 9. Розуміти ментальні, фізичні і емоційно-вольові властивості характеру військового лідера, сутність професійно-значущих якостей та їх прояви у військовому лідерстві.</p> <p>ПК 15. Вміти визначати цінності і чесноти військового лідера.</p> <p>ПК 17. Бути здатним аналізувати, синтезувати і трансформувати етоси Воїнів Збройних Сил України.</p>

**Карта результатів навчання здобувача вищої освіти,
сформульованих у термінах компетентностей**

Шифр та назва РН за спеціальністю і/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РН – результати навчання за спеціальністю / спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результат навчання з навчальної дисципліни
РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.	№ 1	РН НД 1.2. Застосовувати в управлінській діяльності якості лідерства. РН НД 1.6. Вміти створити та підтримувати авторитет Лідера.
РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.	№ 1	РН НД 1.3. Розрізняти рівні військового лідерства та їх значення.
РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.	№ 1	РН НД 1.4. Розуміти мету та місію військового лідерства.
РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.	№ 1 № 2	РН НД 1.5. Дотримуватись принципів військового лідерства. РН НД 2.1. Усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей військового лідерства.
РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.	№ 4	РН НД 4.1. Характеризувати сутність концепції «Квадрат Наполеона».
РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	№ 5	РН НД 5.3. Дотримуватися кодексу честі національного військового лідера.
РН12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.	№ 4	РН НД 4.2. Розуміння необхідності нешаблонного мислення військового лідера.
РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.	№ 3	РН НД 3.2. Демонструвати знання сутності професійно-значущих якостей військового лідера.

РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.	№ 5	РН НД 5.4. Підтримувати командний дух колективу, спрямовувати його на перемогу, спільне досягнення поставленої мети, постійне вдосконалення та підвищення боєздатності колективу.
РН 1.4. Визначати професійні завдання і організувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за отримані результати та здійснювати службові обов'язки у нестандартних ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації.	№ 1 № 2	РН НД 1.7. Досягати очікуваних результатів та сприяти розвитку й удосконаленню бойової спроможності кожного військовослужбовця та підрозділу. РН НД 2.3. Розуміти сутність відповідальності військового лідера.
РН(НГ) – результати навчання для спеціалізації 262.02 «Правоохоронна діяльність військових частин і підрозділів Національної гвардії України» (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		
РН(НГ)б. Забезпечувати стійкий морально-психологічний стан військового підрозділу та витримувати тривалі різнопланові фізичні навантаження.	№ 2	РН НД 2.2. Підтримувати довіру та взаємоповагу у колективі. РН НД 2.5. Створювати позитивний соціально-психологічний клімат у військовому колективі.
РНвпк – військово-професійна підготовка		
РН _{впк} -4. Знати і розуміти особливості професії офіцера, основи військового лідерства, цінності, властивості характеру і види мислення видатних військових лідерів на прикладах їх військово-професійної діяльності і етосу Воїна.	№ 1 № 2 № 3 № 5	РН НД 1.1. Усвідомлювати статус «Офіцера» як професії. РН НД 2.4. Знати чесноти військового лідера. РН НД 3.1. Виявляти розуміння характеру військового лідера. РН НД 5.1. Аналізувати поняття та структуру етосу Воїна. РН НД 5.2. Демонструвати розуміння різноманітності етосів Воїна в ЗС України.

